

MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP CỦA HỌC SINH TẠI TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ

Nguyễn Thị Lan Phương
Trường Đại học Trà Vinh
Email: phuonglan77q9@gmail.com

Tóm tắt: Trên cơ sở kế thừa các lý luận về quản lý hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh và từ kết quả nghiên cứu của tác giả, bài viết trình bày một số vấn đề lý luận về quản lý hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh tại trường trung học cơ sở.

Từ khóa: Quản lý, Đánh giá kết quả học tập, học sinh, trung học cơ sở

SOME THEORETICAL ISSUES ON MANAGEMENT OF ACTIVITIES FOR EVALUATING STUDENTS' LEARNING OUTCOMES AT SECONDARY SCHOOLS

Nguyen Thi Lan Phuong
Tra Vinh University
Email: phuonglan77q9@gmail.com

Abstract: Based on inheriting theories on management of activities for evaluating students' learning outcomes and from the author's research results, the article presents some theoretical issues on management of activities for evaluating students' learning outcomes at secondary schools.

Keywords: Management, Evaluation of learning outcomes, students, secondary schools

Nhận bài: 14/05/2025

Phản biện: 14/06/2025

Duyệt đăng: 18/06/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Thông tư số 22/2021/TT-BGD ngày 15/9/2020 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo “Quy định về đánh giá học sinh trung học cơ sở và trung học phổ thông” quan niệm đây là “hoạt động thu thập, phân tích, xử lý thông tin thông qua quan sát, theo dõi, trao đổi, kiểm tra, nhận xét quá trình rèn luyện và học tập của học sinh trong các môn học bắt buộc, môn học tự chọn, hoạt động giáo dục bắt buộc, nội dung giáo dục của địa phương trong Chương trình giáo dục phổ thông; tư vấn, hướng dẫn, động viên học sinh; xác nhận kết quả đạt được của học sinh; cung cấp thông tin phản hồi cho giáo viên và học sinh để điều chỉnh quá trình dạy học và giáo dục” nhằm mục đích xác định mức độ hoàn thành nhiệm vụ rèn luyện và học tập của học sinh theo yêu cầu cần đạt được quy định trong Chương trình giáo dục phổ thông; cung cấp thông tin chính xác, kịp thời để học sinh điều chỉnh hoạt động rèn luyện và học tập, cán bộ quản lý giáo dục và giáo viên điều chỉnh hoạt động dạy học. Để hoạt động đánh giá học sinh có chất lượng bảo đảm khách quan, chính xác thì quản lý hoạt động đánh giá có vai trò đặc biệt quan trọng, thông qua các chức năng quản lý chủ thể quản lý xác định kế hoạch, tổ chức chỉ đạo thực hiện và kiểm tra hoạt động đánh giá bảo đảm hoạt động đánh giá đúng với tôn chỉ, mục đích đã xác định.

Tuy nhiên, do nhiều yếu tố tác động nên giai đoạn đầu việc đánh giá kết quả học sinh theo Thông tư số 22/2021/TT-BGDĐT nhiều giáo viên bộ môn và giáo viên chủ nhiệm còn khá ngỡ ngàng, đánh giá nhận xét còn theo cảm tính nhất là các môn học đánh giá bằng xếp loại đạt và chưa đạt; Bên cạnh đó, có thời điểm Quản lý hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh chưa được quan tâm đúng mức cả trong xây dựng kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo thực hiện và cả trong kiểm tra hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh. Điều này đặt ra yêu cầu khách quan là phải xác định các biện pháp quản lý hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh một cách khoa học, có tính khả thi, phù hợp và thống nhất nhằm nâng cao chất lượng đánh giá kết quả học tập của học sinh nhà trường. Từ kết quả nghiên cứu của tác giả về vấn đề trên, bài viết trình bày một số vấn đề lý luận về quản lý hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh tại trường trung học cơ sở.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Lý luận chung về hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh trung học cơ sở

2.1.1. Đánh giá kết quả học tập của học sinh trung học cơ sở

Đánh giá trong giáo dục là một hoạt động mang tính hệ thống nhằm phản ánh và điều chỉnh

quá trình dạy học. Theo lý luận hiện đại, học tập là quá trình tiếp nhận tri thức và hình thành năng lực, trong đó kết quả học tập chính là bằng chứng của sự tiến bộ và thành công của học sinh. Kết quả này thể hiện qua sự thay đổi tích cực trong nhận thức, hành vi và được thể hiện cụ thể qua điểm số, nhận xét hay sản phẩm học tập. Trong các trường THCS, việc đánh giá căn cứ vào mục tiêu cụ thể của từng bài học, chương trình và cấp học, đồng thời chú trọng đến tư duy, năng lực vận dụng và kỹ năng giải quyết vấn đề. Việc sử dụng các dạng bài kiểm tra đa dạng, phát triển các công cụ tự đánh giá và đánh giá đồng đẳng cũng là giải pháp quan trọng nhằm thúc đẩy học sinh phát triển toàn diện và chủ động trong học tập.

2.1.2. Mục tiêu đánh giá kết quả học tập của học sinh

Theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 và các văn bản như Thông tư số 22/2021/TT-BGDĐT và Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT, đánh giá không chỉ nhằm xác định mức độ đạt được về kiến thức, kỹ năng mà còn hướng tới việc phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất học sinh. Mục tiêu này bao gồm: cung cấp thông tin kịp thời cho học sinh điều chỉnh học tập, hỗ trợ giáo viên và cán bộ quản lý trong đổi mới phương pháp dạy học, giúp học sinh tự nhận thức, định hướng nghề nghiệp, phát triển năng lực tự học, tư duy phản biện và tinh thần trách nhiệm. Chương trình hướng đến mục tiêu cuối cùng là giúp học sinh sống có ý nghĩa, có trách nhiệm với bản thân và xã hội, đồng thời chuẩn bị hành trang để học suốt đời và đóng góp vào sự phát triển bền vững của đất nước.

2.1.3. Nội dung đánh giá kết quả học tập của học sinh

Nội dung đánh giá trong trường THCS theo CTGDPT 2018 lấy học sinh làm trung tâm, hướng đến sự phát triển năng lực và phẩm chất. Căn cứ theo Thông tư số 22/2021/TT-BGDĐT, nội dung đánh giá bao gồm: đánh giá mức độ đạt được các yêu cầu cần đạt về phẩm chất như: chăm học, trung thực, trách nhiệm; năng lực như: tự chủ, giao tiếp, giải quyết vấn đề. Các môn học như Thể chất, Nghệ thuật, Hoạt động trải nghiệm được đánh giá bằng nhận xét ở hai mức: đạt và chưa đạt. Bên cạnh đó, các môn học còn lại được đánh giá bằng nhận xét kết hợp điểm số để bảo đảm sự toàn diện và công bằng. Đặc biệt, hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp cũng là nội dung đánh

giá quan trọng, giúp học sinh hiểu mình, từ đó lựa chọn nghề nghiệp phù hợp và phát triển toàn diện.

2.1.4. Hình thức đánh giá kết quả học tập của học sinh trong trường THCS

Thông tư số 22/2021/TT-BGDĐT quy định ba hình thức chính trong đánh giá kết quả học tập học sinh THCS gồm: đánh giá bằng nhận xét, đánh giá bằng điểm số và đánh giá theo môn học. Với các môn như Giáo dục thể chất, Nghệ thuật, Nội dung địa phương, Hoạt động trải nghiệm, đánh giá thực hiện dưới dạng nhận xét (Đạt/Chưa đạt). Các môn học khác sử dụng kết hợp nhận xét và điểm số theo thang điểm 10, với mức điểm làm tròn đến một chữ số thập phân. Việc áp dụng linh hoạt các hình thức này giúp giáo viên phản ánh đúng năng lực và phẩm chất của học sinh, đồng thời tăng tính khách quan và công bằng trong đánh giá.

2.1.5. Phương pháp đánh giá kết quả học tập của học sinh

Đánh giá kết quả học tập trong THCS hiện nay được triển khai thông qua hai phương pháp chính: đánh giá thường xuyên và đánh giá định kỳ.

Đánh giá thường xuyên: thực hiện qua các hình thức như hỏi-đáp, viết, thuyết trình, sản phẩm học tập, thực hành, thí nghiệm. Đây là phương pháp mang tính hỗ trợ, phản hồi tức thời cho học sinh để điều chỉnh việc học.

Đánh giá định kỳ: bao gồm đánh giá giữa kỳ và cuối kỳ. Hình thức có thể là bài kiểm tra trên giấy hoặc máy tính, dự án học tập, bài thực hành. Đây là căn cứ để phân loại học sinh, tổng kết kết quả học tập của học kỳ hoặc năm học.

Thông qua việc áp dụng đồng bộ các phương pháp trên, giáo viên có thể đánh giá toàn diện năng lực, phẩm chất và sự tiến bộ của từng học sinh. Đồng thời, việc kết hợp đánh giá định lượng và định tính cũng giúp xây dựng văn hóa đánh giá tích cực trong trường học.

2.2. Lý luận về quản lý hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh ở trường trung học cơ sở

2.2.1. Lập kế hoạch đánh giá kết quả học tập của học sinh

Trong quản lý hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh THCS để có hiệu quả cao các trường THCS cần làm tốt công tác xây dựng kế hoạch. Quá trình xây dựng kế hoạch các trường THCS cần xác định và thực hiện các bước, các nhiệm vụ cơ bản để hoàn thiện công việc.

Vì vậy công tác xây dựng kế hoạch cần chú trọng những nội dung sau:

Nghiên cứu nắm chắc tình hình thực trạng của Nhà trường bao gồm: tình hình đội ngũ, năng lực giáo dục của giáo viên; năng lực và trình độ quản lý của cán bộ quản lý giáo dục (số lượng, chất lượng, đặc điểm, năng lực quản lý...); các điều kiện nội và ngoại lực (cơ sở vật chất, các chủ trương, chính sách, các văn bản, chỉ thị của cấp trên, sự quan tâm, ủng hộ của cấp trên và các cơ quan chức năng...); trình độ, năng lực học sinh, dự đoán các yếu tố ảnh hưởng tích cực và tiêu cực đến quá trình triển khai đánh giá kết quả học tập của học sinh...

Xác định các mục tiêu cần đạt được của hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh. Các mục tiêu (định tính và định lượng) đưa ra cần phải xác định rõ thời gian thực hiện và được lượng hóa đến mức cao nhất gắn liền với các yêu cầu cần đạt được đối với học sinh. Trong hệ thống các mục tiêu, cần xác định cụ thể thứ tự ưu tiên các mục tiêu và mức độ cần đạt được của mục tiêu đó.

Cần xác định hình thức, phương thức đánh giá kết quả học tập của học sinh phù hợp với từng nội dung dạy học.

Xác định các nguồn lực cần thiết, dự trù về cơ sở vật chất, kinh phí, nhân lực, phân công cá nhân phụ trách...

Dự kiến các mốc thời gian mở đầu, tiến trình và kết thúc các công việc, nhiệm vụ cụ thể.

2.2.2. Tổ chức thực hiện đánh giá kết quả học tập của học sinh

Tổ chức thực hiện đánh giá kết quả học tập của học sinh trường THCS là quản lý việc sử dụng các nguồn lực gồm nhân lực, vật lực, tài lực ... và môi trường thực hiện như hình thức tổ chức, địa điểm, thời gian...

Theo thông tư số 22/2021/TT-BGDĐT của Bộ giáo dục và đào tạo quy định trách nhiệm của phòng Giáo dục và đào tạo “ Tổ chức thực hiện việc đánh giá học sinh theo quy định của Thông tư này tại cơ sở giáo dục; chỉ đạo, kiểm tra, giám sát việc đánh giá thường xuyên, đánh giá định kỳ của giáo viên; hàng tháng ghi nhận xét và ký xác nhận vào sổ theo dõi và đánh giá học sinh (theo lớp học)”. Bên cạnh đó, từ những thông tư và các nghiên cứu trên tác giả cho rằng:

Xây dựng cơ chế, phân công nhiệm vụ cụ thể và hướng dẫn nội dung, cách thức tổ chức thực

hiện đánh giá kết quả học tập của học sinh.

Tổ chức công tác thông tin, tuyên truyền nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các tổ chức, lực lượng. Đảm bảo hầu hết các lực lượng tham gia có nhận thức đúng đắn về nhiệm vụ đánh giá kết quả học tập của học sinh.

Tổ chức thực hiện các chuyên đề bồi dưỡng cho đội ngũ cán bộ, giáo viên kiến thức chuyên môn về đánh giá kết quả học tập của học sinh.

Tổ chức duy trì các nề nếp chế độ và giám sát việc thực hiện các mặt công tác đánh giá kết quả học tập của học sinh.

Xây dựng cơ chế, tổ chức phối hợp các lực lượng khác trong đánh giá kết quả học tập của học sinh.

2.2.3. Chỉ đạo đánh giá kết quả học tập của học sinh

Thực chất chỉ đạo đánh giá kết quả học tập của học sinh là sự can thiệp của cán bộ quản lý các cấp vào toàn bộ quá trình đánh giá kết quả học tập của học sinh để bảo đảm việc thực hiện được diễn ra đúng hướng, đúng kế hoạch, tập hợp và phối hợp các lực lượng giáo dục sao cho đạt hiệu quả. Chính vì vậy công tác chỉ đạo đánh giá kết quả học tập của học sinh cần tập trung những nội dung sau:

Chỉ đạo giáo viên xây dựng chương trình, kế hoạch đánh giá kết quả học tập của học sinh của các bộ phận: Hiệu trưởng chỉ đạo tổ chuyên môn, đội ngũ giáo viên xây dựng kế hoạch, chương trình đánh giá kết quả học tập của học sinh.

Chỉ đạo tổ chức thực hiện các chuyên đề bồi dưỡng cho đội ngũ cán bộ, giáo viên kiến thức chuyên môn về đánh giá kết quả học tập của học sinh

Chỉ đạo giáo viên đổi mới hình thức, phương thức đánh giá kết quả học tập của học sinh. Hình thức, phương thức đánh giá càng đa dạng phong phú, sát với từng môn học bao nhiêu càng có sức thu hút học sinh và các đối tượng khác tham gia đánh giá bấy nhiêu.

Chỉ đạo tăng cường cơ sở vật chất, tài chính phục vụ cho hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh. Ban Giám hiệu cần chỉ đạo tăng cường các điều kiện cơ sở vật chất, tài chính để hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh được tiến hành thuận lợi có hiệu quả.

2.2.4. Kiểm tra, đánh giá hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh

Việc quản lý hoạt động đánh giá kết quả học

tập của học sinh tại trường THCS không tách rời quản lý công tác kiểm tra, đánh giá việc thực hiện kế hoạch đánh giá, bởi lẽ kiểm tra, đánh giá là xác lập mối liên hệ ngược trong quá trình quản lý, có vai trò giúp cho chủ thể quản lý biết được việc thực hiện các mục tiêu, nhiệm vụ đề ra và có phương án tác động hoặc điều chỉnh kịp thời, phù hợp đem lại chất lượng, hiệu quả cao hơn.

Vì vậy để thực hiện công tác này một cách hiệu quả nhất cần chú trọng một số nội dung như sau:

Xây dựng quy trình, hình thức, phương pháp kiểm tra đánh giá hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh tại trường THCS.

Quy định tiêu chí kiểm tra đánh giá hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh tại trường THCS.

Phối hợp các lực lượng có liên quan trong kiểm tra, đánh giá việc thực hiện kế hoạch đánh giá kết quả học tập của học sinh tại trường THCS.

Phát hiện những lệch lạc, sai sót trong quá trình thực hiện kế hoạch quản lý và đề xuất các điều chỉnh cho sát với tình hình thực tế.

Tổng kết đánh giá, rút kinh nghiệm về kiểm tra, đánh giá hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh tại trường THCS.

III. KẾT LUẬN

Từ nghiên cứu lý luận, tác giả xác định quản lý hoạt động đánh giá kết quả học tập tại trường THCS là quá trình tác động của chủ thể quản lý thông qua các chức năng: lập kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo và kiểm tra, nhằm xác định mức độ đạt được kiến thức, kỹ năng của học sinh theo mục tiêu chương trình; từ đó xác định mức độ nắm được kiến thức, kỹ năng, kỹ xảo của học sinh so với mục tiêu, chương trình đề ra.

Trong quản lý hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh THCS thì chủ thể cao nhất là hiệu trưởng, bên dưới là các giáo viên (chủ nhiệm và bộ môn), một tập thể cùng tham gia đánh giá kết quả học tập của học sinh. Đồng thời, hoạt động quản lý hướng tới mục tiêu cụ thể là xác định mức độ nắm được kiến thức của từng học sinh so với chương trình đề ra theo yêu cầu của mục tiêu chương trình dạy học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Luật Giáo dục số 43/2019/QH14 sửa đổi, bổ sung ngày 14/6/2019
2. Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo.
3. Quyết định 1705/QĐ-TTG ngày 30/12/2024 của Thủ tướng chính phủ phê duyệt Chiến lược phát triển giáo dục 2025 - 2030.
4. Thông tư số 32/2020/TT-BGDĐT ngày 15/9/2020 của Bộ Giáo dục và Đào tạo Ban hành Điều lệ về trường THCS, trường THPT và trường phổ thông có nhiều cấp học.
5. Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT Ban hành kèm theo Chương trình GDPT tổng thể ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo
6. Bộ Giáo dục và Đào tạo, Thông tư số 22/2021/TT-BGDĐT ngày 20/7/2021 quy định về “Đánh giá học sinh THCS và học sinh THPT”.
7. Bộ Giáo dục và Đào tạo, Công văn số 7991/BGDĐT-GDTrH của Bộ GD&ĐT ngày 17/12/2014 về việc “Thực hiện kiểm tra, đánh giá đối với cấp học THCS, THPT”